

Aktuality

Na vrchol slnkom vysvieteného Salatína sa tento rok šlapalo po pätnásty krát...

strana 4

Škola

Miestnu Základnú školu navštevujú šikovní žiaci. Niektorí šli po ocenenie až do Bratislavy...

strana 8

Šport

Naše futbalové A-mužstvo postúpilo späť do 3. ligy, kde bolo (s výnimkou ostatnej sezóny) 8 rokov...

strana 13

ŠTIAVNICKÉ TO I TO

ČASOPIS OBCE LIPTOVSKÁ ŠTIAVNICA

toito.liptovskastiavnica.sk

ROČNÍK XVII, ČÍSLO 2

JÚL 2015

NEPREDAJNÉ

Editoriál

Ladislav Slanicay

V našom živote sú krajiny, alebo obdobia, na ktoré radi spomínáme. Obyčajne sú späté s príjemnými spomienkami a zážitkami. Spomíname hlavne preto, že v našom živote sa stali a viacej sa nebudú opakovať. Sú to predovšetkým spomienky na mladosť, spomienky na priateľov, spolužiakov, na záchvevy prvých lások. Sú to spomienky, ktoré sa spájajú ako inak, s rodným krajom.

Tam v rodnom kraji, v rodisku, kde sme sa prvýkrát vníma svet okolo seba, dobro i zlo, ktoré nám život štedro ponúkal, tam do rodného kraja sa radi vraciame.

Možnosť spomínať ma každý z nás. Kilometre, vzdialenosti, už v dnešnej dobe už nie sú prekážkou. Tou sú skôr financie, alebo zdravotné problémy u tých, ktorí si toho veľa pamätajú.

Na to, aby sme si len zaspomínali, nie je treba ani jedno, ani druhé! Spomínať a cestovať do rodného kraja, môžeme v krajnom prípade aj prstom na mape.

Tu Liptov. Tu je ten krásny kraj pod Tatrami! Obklopený zo všetkých strán vencami pohorí Chošských vrchov, Malej i Veľkej Fatry. A tu, kde je ten malý krúžok na mape, na úpätí Nízkych Tatier a pri ňom aj meno: „**Liptovská Štiavnica**“ To je ona! Naša dedina, **naša rodná dedina!** Slovenská rodná dedina! Tak, ako to napísal autor textu na zájatkú piesne, ktorá sa už pred dvoma desiatkami rokov stala „hitom“ pre všetkých rodákov, ktorým ani roky odlúbenia z rodného kraja nevybledli vzťahy a láska k rodisku.

Naša rodná dedina! To je pojem, to je fetiš, ktorý dokáže precítiť len ten, kto sa tu narodil, kto zrástol životom s týmto krajom, kto sa s ním dobrovoľne delil o úspechy i príkoria, ktoré život štedro prinášal.

Je len škoda, že nevieme, kde sa tá „juna“ zo Štiavnice roztratil. Každý pošiel svojou stranou hnaný žitím „nevôľou“! Nemožno nikomu zazlievať, že odišiel do sveta za láskou, za rodinou za chlebom, alebo lepšími životnými podmienkami! Mrzuté je skôr to, že nastupujúca generácia rodákov už akoby strácala záujem o zachovanie pôvodu. A tak neviem isto! Je to len klamlivé zdanie, alebo tvrdá realita?

No život je už taký. ○

Zo zasadnutí OZ

Obec sa bude spolupodieť na financovaní MŠ Štiavničky

Zasadnutie obecného zastupiteľstva obce Liptovská Štiavnica sa konalo dňa **08. 04. 2015**.

Spolufinancovanie MŠ Štiavničky

Starosta obce Štiavničky Ladislav Zvara spolu s ekonómkou úradu Janou Urbanovou predložili žiadosť o poskytnutie finančných prostriedkov na prevádzku MŠ z dôvodu, že v dôsledku zvýšenia počtu detí – 68, je potrebné otvoriť tretiu triedu a prijať šiestu učiteľku, na ktorú sú potrebné finančné prostriedky. Z našej obce je doteraz navštevujúcich MŠ 22 detí, tohto roku bolo zapísaných ďalších 9 detí.

Obecné zastupiteľstvo (alebo OZ) odsúhlasilo poskytnutie finančných prostriedkov

pre MŠ Štiavničky vo výške 4500 € za obdobie od 1.9.2015 do 31.12.2015 na základe Zmluvy o vzájomne spolupráci.

Investičná akcia - priestor vstupu do COOP Jednota a ihrisko

OZ schválilo, že obec zrealizuje vyasfaltovanie priestoru od altánku Štefana Dvorského po miestne parkovisko, čo predstavuje plochu 66 m².

Rôzne

Prejednané skutočnosti:

- Prerokovanie platu starostu - Obecné zastupiteľstvo schválilo, vzhľadom na veľmi dobré výsledky pri výkone samosprávnej pôsobnosti obce, zvýšenie základného

platu starostu od 1.1.2015 o 50%, o predstavuje sumu 850 €.

- Žiadosť Lukáša Kollárika, bytom v Liptovskej Štiavnici, na spolufinancovanie cesty Pod dubami. Miestna komunikácia bude zrealizovaná svojpomocne, t. z. zemné práce za mechanizmus budú hrazené zo strany žiadateľa, vysypanie makadamom zaplatí obec Liptovská Štiavnica vo výške 500 €. Tieto výdavky budú premietnuté do 4. rozpočtového opatrenia.

Ďalšie zasadnutie obecného zastupiteľstva obce Liptovská Štiavnica sa konalo dňa **21. 05. 2015**.

Účinnosť [číslo] [číslo] [číslo]

Boli prerokované ďalšie žiadosti o IBV v obci

Účinnosť: [číslo] / [mesiac] / [rok]

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Liptovská Štiavnica

Každá obec má povinnosť vypracovať PHASR na roky 2015 - 2020. V súčasnosti prebieha spracovávanie PHASR - starosta obce Dušan Lauko, poslanci RNDr. Dušan Dír, Michal Ondrejka a pracovníci obce. Zuzana Zarevúcka sa zúčastnila 1. pracovného stretnutia obcí dolného Liptova s cieľom pripraviť PHASR obce. Po nasledujúcich mesiacoch sa uskutočnia ešte dve pracovné stretnutia.

Verejné osvetlenie v obci

V súčasnosti prebieha verejnoobchodná súťaž, do ktorej sa prihlásili 4 firmy, v ďalšom kroku budú preskúmané podmienky realizácie.

Rôzne

Prejednané skutočnosti:

- Žiadosť Petra Moravíka, bytom Liptovská Štiavnica, o stanovisko – povolenie na vytvorenie stavebných pozemkov individuálnej výstavby na parcele 3415, na ktorej chce vytvoriť 8 stavebných pozemkov a cestu, ktorá pôjde približne stredom parcely a bude napojená na cestu III. triedy v Liptovskej Štiavnici a na panelovú cestu. Menovaný žiadal, aby sa obec Liptovská Štiavnica podieľala na vytvorení projektovej dokumentácie inžinierskych sietí na vodu, kanál a elektrickú energiu. Starosta obce navrhol, aby voda a kanál bola riešená ako prípojka, drobná stavba, t. z. kanalizačná prípojka o priemere 200 mm, taktiež voda o priemere 80 mm, na ktoré

Po akovanie

Touto cestou sa chce obec Liptovská Štiavnica po akovať Ing. Františkovi Belkovi za dar v podobe multifunkčného kopírovacieho zariadenia Konica Minolta bizhub c554e, ktorý bude slúžiť pre obecný úrad v Liptovskej Štiavnici. Sme radi, že sa v obci nájdu ľudia, ktorí ke môžu tak aj takýmto spôsobom pomôcť. Ešte raz srdečne ďakujeme.

by nebolo potrebné stavebné povolenie a projekt by sa riešil ako drobná stavba. O tomto však musí rozhodnúť Vodárenská spoločnosť, a.s. Ružomberok, ktorá je správcou vodovodnej a kanalizačnej siete v obci. OZ odsúhlasilo rozparcelovanie parcely KN 3415 v k. ú. L. Štiavnica a využitie na IBV.

- Žiadosť Aurélie Jankovej, L. Štiavnica, o vyjadrenie k veci 668/2014 – poškodenie drenáží menovanej Miroslavom Tkáčikom, bytom L. Štiavnica. OZ nepovažovalo na základe vysvetlenia hlavnej kontrolórky Ing. Eleny Debnárovej za potrebné vyjadriť sa k uvedenému listu z dôvodu, že ak došlo k poškodeniu jej majetku rodinou Miroslava Tkáča, treba s ňou riešiť prostredníctvom ORPZ v Ružomberku.
- Žiadosť Miroslava Jurinu, za a. Etely Mackovej, bytom L. Štiavnica, o rozparcelovanie parcely 128 a 129/4 na 4 pozemky o výmere cca 6 árov so spoločnou súkromnou prístupovou komunikáciou - OZ rozhodlo na návrh starostu obce o odložení tejto žiadosti do budúceho zastupiteľstva, kedy poslanci OZ pôjdu na tvar miesta.
- Žiadosť investorov II. etapy Chalúpkova Romana Pohánika a Zoltána Rényi, aby výstavba pokračovala o najvyššie od

dreveníc v štýle bungalovu, aby nebolo narušené architektonické riešenie ulice Drevenice. Poslanci OZ žiadosť zobrali na vedomie a v prípade ďalšej výstavby budú odporučiť a stavebníkom stavať nižšie stavby - bungalovy.

- Žiadosť rodiny Šalapkovej, ktorá po komasácii získala parcelu na Vrchhore a chcú tam postaviť rodinný dom - OZ sa rozhodlo vykonať a šom zasadnutí miestne šetrenie.
- Žiadosť Realitnej kancelárie Reality ALPIA, s.r.o. Tajovského 1, Martin o vyjadrenie sa k možnosti výstavby IBV na parc. CKN 3625. OZ neschválilo využitie parcely na IBV z dôvodu, že v blízkej budúcnosti bude v PD Ludrová, dvor Liptovská Štiavnica vybudovaná hospodárska budova, v ktorej bude umiestnené 400 ks dobytky, čím by sa znížila kvalita životného prostredia pre občanov, ktorí by si v predmetnej lokalite postavili rodinné domy.
- Oprava priestoru Vyšného medokýša, ktoru zabezpečí PZ Salatín s tým, že v roku 2015 im bude navýšená dotácia od obce. Budú taktiež spolupracovať na akcii Stretnutie rodákov. Výdavky 200 € budú premenované do 5. rozpočtového opatrenia.

8Y 'XYh'cg`z j]]'gdc`c bY'XYh]'n'hfcW\`cVW†

Dušan Lauko

Dňa 5.6.2015 sa zúčastnili deti z Liptovskej Štiavnice, Ludrovej a Štiavničky na Deťoch. Obec pripravila pre viac ako 200 detí kultúrny program. Ako prvé si deti pozreli divadelnú hru pod názvom Skúšky erta Belinka, ktorú odohrali členovia detského divadelného súboru z Hubovej. Potom sa deti z kultúrneho domu premiestnili na miestne futbalové ihrisko, kde im príslušníci väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky predviedli zásah služobných psov pri rôznych in-

ostiach. Nasledovala ukážka dobrovoľných hasičov, ktorá končila možnosťou vyskúšať hasičskú techniku. Na záver si deti zasúťažili a pochutnali na dobrom guláši, ktorý navarili starostovia všetkých troch dedín. Treba po akovať všetkým pedagógom, ale aj pracovníkom školských jedální, ktorí pripravili ďalšie sladké občerstvenie pre všetky zúčastnené deti. V tejto

akcii by sme chceli pokračovať aj na budúci rok a preto sa už teraz tešíme na ďalšie stretnu-

tie D a detí, ktoré by sa malo uskutočniť v obci Štiavnica.

Foto z archívu školy

„Žiadne miesto Ti nemá byť milšie než vlast! Pretože vlast je len jedna.“

Obec Liptovská Štiavnica

Vás srdečne pozýva na

STRETNUTIE RODÁKOV

**Kedy: 4.7.2015
od 10:00**

Kde: Pred kostolom

Pripravujeme

Dušan Lauko

Vážení spoluobčania,

aj v tieto horúce dni sa Vám chcem prihovori príspevkom vecí verejných týkajúcich sa našej obce. Dnes sa dotknem dvoch tém. Prvou je téma individuálnej bytovej výstavby v našej obci a problémy s tým spojené. Ke som nastúpil za starostu v roku 1994 v našej obci bolo viac ako 75 domov trvale neobývaných a väčšina z nich bola v nepoužitom stave. Ako roky bežia po et týchto stavieb sa neustále znižuje. Dnes môžeme povedať, že v obci je cca 5 až 8 neobývaných domov. Roky ukázali, že Obec Liptovská Štiavnica, o sa týka individuálnej bytovej výstavby, je zaujímavá nielen pre domácich, ale aj zahraničných. Za posledných 20 rokov naši obyvatelia predali množstvo pozemkov, na ktorých vyrástli nové pekné rodinné domy. Život ide alej. Po ukončení komasácie, kedy jednotliví vlastníci získali ucelené parcely, za iname pocielena neskutočné problémy, o sa týka výstavby rodinných domov. Jednoducho povedané, kde má kto pozemok, tam si chce postaviť rodinný dom. Nehodiac na to, i v tesnej blízkosti sú vybudované inžinierske siete, alebo nie. Obec dostáva pravidelne veľké množstvo žiadostí o odsúhlasenie výstavby rodinných domov. Niekedy dávnejšie obecné zastupiteľstvo obce, ale pripomienky ku nemu môže podať každý vlastník pozemkov v obci. i sa tak naozaj stane a územný plán obce bude

že noví vlastníci pozemkov na toto nechcú brať ohľad ani zrete. V Štiavnicach staviame napríklad na ulici Ludrovej, staviame na ulici Poza drevnice, staviame na Okružkoch, chceme stavať na ulici Ponad ihrisko, chceme stavať aj na Vrchhore a chceme stavať aj za pánom JUDr. Belkom. Musím priznať ako starosta obce, že táto situácia ma za iná značne znepokojuje a oraz staršie sa pasujem s myšlienkou, že obci bude potrebné vyhotoviť územný plán obce na ďalších 20 rokov. Vždy som bol zástancou, že územný plán obce je určitým spôsobom zväzovanie rúk majiteľov jednotlivých pozemkov, ale pri dnešnej situácii, kedy chce stavať každý a všade, bude potrebné zväziť vyhotovenie územného plánu, v ktorom by sa zadefinovalo, o do budúcnosti budú stavebné pozemky a o stavebnými pozemkami najbližších 20–30 rokov nebude. Územný plán schvaľuje obecné zastupiteľstvo obce, ale pripomienky ku nemu môže podať každý vlastník pozemkov v obci. i sa tak naozaj stane a územný plán obce bude

spracovaný rozhodnú poslanci OZ a taktiež dostatok finančných prostriedkov, lebo predpokladaná cena územného plánu pre našu obec by dosahovala čiastku 12 000 – 15 000 €.

Druhou témou je téma, ktorú som viackrát v našom obecníku spomínal, ale nedá mi sa ku nej nevrátiť znova. Za iných prázdnin. V mesiaci január, prebehol zápis detí do prvého ročníka. Vždy som presviedal a budem presviedať a budem presviedať rodičov našich prváčikov o výhodách umiestniť dieťa do prvého ročníka v našej škole. Vždy budem tvrdiť, že dedina bez školy je ako lovek bez rúk. Na druhej strane ale musím priznať, že ak sa do prvého ročníka

zapíše 8 detí a 1 zahraničný, tak nemám argumenty, aby som dokázal predstaviť om ministerstva školstva tvrdiť opodstatnenosť našej školy. Mnohí z Vás si poviete, keď sa deti nerodia ako môže byť škola, o sa týka prváčikov naplnená. Ja chcem ale argumentovať tým, že našich detí, ktoré by mohli navštevovať školu, bolo v tomto roku 17 (všetci štiavničania). iže 9 detí odchádza do ružomberských škôl. Pri iných odchodu a ďalšie konkrétne nepoznám,

ale chcem uviesť, že takéto konanie školy neprospeje a skôr dôjde k jej zatvoreniu. Viem, že na rozhodnutí rodičov odísť do ružomberských škôl zohrali úlohu rôzne skutočnosti a to: niektorí majú staršieho súrodencu vo vyššom ročníku v Ružomberku, ktorý chodí do školy v Ružomberku bude voľdi, niektorí chcú navštevovať katolícku základnú školu a niektorí prejavujú nespokojnosť s praktikami v našej škole. o sa týka samotnej našej školy a jej štyroch pedagógov, nechcem povedať, že všetko je ideálne, ale snámi niekto nebude tvrdiť, že všetko ideálne je v ružomberkých školách. Zabudnime na žabomyšie vojny, ktoré k nim omu nevedú a skúsme sa povzniesť a bojovať za to, aby naša škola prežila aj do ďalších rokov. Zavrieť školu je to najjednoduchšie. Jej znovuoživenie je neskutočný proces, ktorý neviem, i v našom prípade by bol znova úspešný. K nastávajúcim prázdninám chcem popriať hodne slnka a pohodových dní našim deťom, ale aj ich rodičom. Chcem poprosiť, aby sme si všimli, o počas prázdnin naše deti robia a v akom prostredí sa pohybujú. Ja stále budem tvrdiť, že pokiaľ „ohýbaj ma mamko pokiaľ som ja Janko, keď ja budem Jano neohneš ma mamko“ platí aj v dnešných časoch.

Prijemné leto vám praje starosta obce Dušan Lauko.

J gh i d' bU`GU`Uh#b`gU`_cbU` i y`dc`%)`_fzh

Dušan Dírer

Písal sa rok 2000 a obec oslavovala výročie existencie - 700 rokov. Anton Slanica, turista telom i dušou, vymyslel pri tejto príležitosti dnes už tradičný „Jánsky výstup na Salatín“.

Píše sa rok 2015 a v sobotu 20. júna sa konal už pätnásty ročník tejto akcie. Ráno pred siedmou hodinou prišlo pred miestny kostol 22 záujemcov, ktorých neodradilo nepriaznivo vyzerajúce počasie, rozhodnutých zdola vrchol nealekého Salatína, týiaci sa do výšky 1630 m nad morom. A ani tento rok nechýbal spomínaný „otec“ akcie, ktorý sa tohto výstupu zúčastnil doteraz každý rok.

Hoci to ráno vyzeralo sľachom, po asími naozaj

HUXJ bz j fWc`cj`U`

: chc. '8" '8#Yf

DcX`GU`Uh#bca`!`dfYgrzj`_U`bU` : f]`cj` W`g`U`zW`

: chc. '8" '8#Yf

všelijako, na slnkom vysvietený vrchol sme vystúpili krátko pred desiatou hodinou.

„Doma“ - na miestnom futbalovom ihrisku - sa zatiaľ varilo. Tím udi ochotných prichystať občerstvenie pripravoval (pod vedením starostu obce) pre unavených turistov chutný „diviák“ guláš (mäso venovalo miestne Po ovničke združenie Salatín). Prvých „navrátilcov“ ho ochutnali krátko po poltretej.

No a večer, po 21. hodine, sa na Vrchhore rozohorela tradičná Jánska vatra, pri ktorej bolo dlho do noci počuť harmoniku a spev zabávaní aktívnych spoluobčanov...

Fotogaléria: <http://aktuality.liptovskastiavnica.sk/salatín2015>, <http://aktuality.liptovskastiavnica.sk/vatra2015>

9yhY`bYdUhf#a Y`Xc`ghUff`c`yY`YnU

Edita Haluzová

Dôchodcovia z Liptovskej Štiavnice patria medzi silné a aktívne organizácie v obci. Pod vedením predsedníčky pani Ing. Anky Kinikovej sa aj v jarňách, i letných mesiacoch zúčastňujú na rôznych podujatiach. Dňa 28. mája novozvolený predseda OO JDS pán Stanislav Ižo usporiadal vo svojej obci okresné športové hry spojené s posedením pri guláši, na ktorom sa zúčastnilo okolo 300 členov a pozvaných hostí. Aj ZO Liptovská Štiavnica mala silné zastúpenie. Naše ženy športovkyne vyhrali v hode gra-

nátom na cieľové prvé miesto, ktoré získala pani Anna Borovíková a druhé miesto, ktoré patrilo pani Anke Kinikovej. V hode vankom získala druhé miesto naša prvoradná Marika Otiepková.

Dňa 6. júna sme boli na zaujímavom výlete plnom zážitkov v Banskej Štiavnici, o ktorom Vám napísala pani predsedníčka. 17. júna idú niektorí členovia zo Štiavnice na zájazd do pohorí Jablonky, ktorý voláme, že jahodový, lebo členovia idú okrem iného na nákup jahôd. Hne dňa 19. júna usporiadame týždňový zájazd do Chorvátska, do Makarskej, ktorého sa zúčastní

aj 7 udi z Liptovskej Štiavnice. O zážitkoch Vám napíšem v septembrovom vydaní štiavnického To i To.

Ani členovia ZO SZP sa nedali zahanbiť. 13. júna usporiadali na dvore Denného centra dôchodcov na Majeroch deti spojený so súťažami a varením guláša. Súťažiť sme sa ponúkali tri disciplíny a to hod loptičkou na plechovici, kopanie loptičky do bránky a chôdza na zásevkách. Každý z nich sa zúčastnil a všetci sa zabavili. Keďže bolo pekné počasie, deti sa veselo bavili a súťažiť aj starí rodičia. Deti si opekali špekáčky, fúkali balón

a rozdávali sa sladkosťami. Druhé a tretie miesto vyhrali súťažiaci deti z Liptovskej Štiavnice a to Karinka a Lucka Debnárové.

V letných mesiacoch sa niektorí členovia JDS dostanú na rekondičné pobyty do slovenských kúpeľných miest. Začiatkom septembra nás čaká Ružomberská lyžařská súťaž speváckych súborov dôchodcov. Tohto roku sa bude konať v kúpeľniach Lúčky.

Keďže sa blíži koniec školského roku a nám starým rodičom pribudne strávenie voľného času, prajem všetkým, aby sme prázdniny prežili v zdraví.

Spomienky na leto

Alfonz Balko

Opä máme možnosť za íta sa do riadkov, ktoré napísal náš rodák A. Balko, ktorý prežil detstvo v Liptovskej Štiavnici a pamätá si ju ešte tak, ako my, neskôr narodení, už nikdy nebudeme mať možnosť zažiť. Ponúkame vám jeho ďalšie spomienky, tentokrát zamerané na aktuálne ročné obdobie - leto.

Leto bolo a je spojené so školskými prázdninami. V období medzi svetovými vojnami a tesne po druhej svetovej vojne, rodičia v našej dedine starosti s plánovaním dovolení, či k moru a lebo niekde inde, nemali. Možnože aj vtedy tí solventnejší chodili k moru ale takých, okrem Egóna Rakovského v našej dedine nebolo. Ak sme chodili do školy v Ružomberku, tak niekedy triedny učiteľ, či profesor zorganizoval tesne pred letnými prázdninami výlet. Ja si pamätám na môj prvý výlet v r. 1947 a to som bol už v oktáve. Bol to dvojdňový výlet do Vysokých Tatier. Cestovali sme osobným vlakom. Vagóny osobných vlakov mali vtedy na oboch koncoch plošiny, na ktoré viedli schodíky pre nastupovanie z oboch strán vagóna a kde boli aj vagónové dvere. Plošiny boli ohradené kovovým zábradlím na ktorom bola pripevnená aj kľučka brzdy. Sedadlá vo vagónoch boli drevené. Problémom pre cestujúcich vo vtedajších vlakoch bol dym a sadze z lokomotívy. Rýchlosť nebola veľká a v niektorých úsekoch, keď sa vlak šplhal na Važec, sa dalo z vlaku aj vyskočiť a naskočiť. Vyskakovanie a naskakovanie bola zvláštna zábavka chlapcov na úzkokolejke z Ružomberka do Korytnice, kde boli vtedy dobre fungujúce kúpele. Pre rýchlosť jej pohybu sme ju nazývali „Korytnica“. Vozila nielen ľudí ale aj drevo z lesov okolo Revúc, Liptovskej Lúžnej a Korytnice. Korytnica sa mi páčila a dlho „parkovala“ krížom cez cestu do Štiavnice, pri terajšej vojenskej nemocnici. Za koľajami smerom do Štiavnice boli len dva domy (nie tak ako teraz) a pri ceste výtokový stojan vodovodu, kde sme si často umývali zablatenú obuv. Štiavňania, Ludrovania, či Sliaňania (v budove dnešného miestneho úradu bol notársky úrad pre okolité obce) museli buď ísť, kým vládik odíde, či niekedy trvalo veľa dlho alebo to bolo bežné, preliezali cez plošiny vagónikov. Dovolienky teda v dnešnom slova zmysle neboli. Deti však mali svoje zábavy ale aj povinnosti pomôcť pri letných prácach.

K letným zábavám detí patrilo kúpanie.

Stavali sme si z mačiek a kolíkov priehradku na potoku pod Lúčným hríbom, volali sme ju „Váh“ a v kalnej vode sme sa kúpavali. Niekedy sme sa skupinka 3 – 5 chlapcov vybrali k rieke Váh poniže Liskovej. Tam sme sa opatrne kúpavali, lebo plávať nevedel každý. Zážitkom boli plávajúce plte. Vždy išlo niekoho za sebou. Niektorí pltníci nám dovolili vyliezť na plávajúcu a previesť sa niekoho do desiatok metrov.

V rokoch 1945 i 1946 sme traja, Lorant Tholt, Leopold Ondrejka a ja urobili dvojdňové výstupy na Salatín. Prespávali sme v kolibe za Makovicou.

K letným prácam, okrem každodenných prác okolo dobytku, prasiat a hydiny pribudli aj práce s obilím. Tie predstavovali jeho kosenie, sušenie, zväžanie domov a mlátenie. V tridsiatich a štyridsiatich rokoch minulého storočia sa u nás pestovali z obilnín prakticky len žito, jačmeň a ovos. Pšenica, či kukurica, ani na siláž, sa v našom chotári vtedy nesiala. Siali sa však aj mak, ľan a konope. Sadili sa samozrejme zemiaky a okrem bežnej zeleniny burgy a kvaka, kapusta a obvyklá zelenina.

Prvé sa kosilo žito. Žito bolo zo všetkých obilnín najvyššie a kosilo sa inak ako jačmeň a ovos, ktoré sa kosili podobne tráva, len kosisko bolo opatrené tzv. hrabkami, ktoré zabezpečovali rovnomerné ukladanie obilia do riadkov. Žito sa kosilo sa opačne, smerom do nepokoseného žita. Odkosené obilie ostalo opreté o nepokosenú stá. Za koscom šla žena, ktorá toto pokosené

žito zberala do hrstí. 3 – 4 hrste sa zviazali v strede povrieslom a tak vznikol snop. Viazanie snopu do povriesla bola mužská práca. Povriesla sa vopred doma krútili zo žitnej slamy. Málokedy sa kupovali špagátové (motúzové) povriesla. To boli špagáty dlhé cca 1 m na ktorých na jednom konci boli navlečené drevené doštičky, za ktorými sa špagát pri viazaní snopu okrútil. Ostatné obilie sa kosilo kosou s hrabkami ako tráva. Keď bola pokosená celá plocha a obilie poviazané do snopov, snopy sa uložili do krížov. Snopy do kríža sa ukladali klasmi do stredu kríža. Do kríža šlo dvanásť snopov a na vrch sa kládol trinásť snop ako akási strecha. Po usušení sa potom snopy ukladali do rebrináka a zväžali do humna v ktorom sa aj mlátilo. Mlátilo sa na tvrdej, hlinenej podlahe humna drevenými cepmi. Cep sa skladal z cca 50 cm dlhého drúčka z tvrdého dreva, cepíka s dierou na jednom konci, cez ktorú bol koženými remenicami pripevnený na rúčku, čo bola necelých 2 m dlhá spravidla liesková žliedka. Cepom sa pomocou rúčky točilo a udieralo do zbožia uloženého na dlážke holohumnice. Mlatci boli rozmiestnení do kruhu okolo mláteného zbožia a v striedavom rytme udierali cepmi do žita. Pritom vznikal typický zvuk, so zvláštnym rytmom pod a potom mlatcov, ktorý bolo po celú dobu. Pri mlátení obilia si ľudia navzájom pomáhali. Jed-

Účinnosť [čae]i^A}ae^c^E^A^I

DfzWU'bu'dc`j^m^m^U'rzVUj'U'dc'by^m^m^

?fYgVU.'C[U'DFY_cdcj]z

Spomienky na leto

Ú[\æ [çæ}ã^Á: [Á•c/ĚÁÍ

nému gazdovi pomohli mláti aj susedia a potom spolu ne mlátili u alšieho. Ke boli klasy prázdne, slama sa uložila v humne a používala sa na podstielanie v maštali a na se ku. Žitná slama sa užívala na povriesla ale aj do strožliakov do postele, ktoré slúžili ako dnešné matrace. Vymlátané zrno sa pozametalo a pretože bolo pomiešané s rôznymi ne istotami, hlavne plevami, muselo sa isti. K tomu sa používala cudárka, o bol stroj ako vä šia, ležiaca, drevená skri a na 4 kolesách. Pomocou kuky sa to ilo zariadenie podobné propeleru, ktoré vytváralo prúd vzduchu, ktorým sa prefukovala zne istená zmes z n a pliev. ahšie plevy odfukovalo alej a zrno padalo do ur eného priestoru. ísté zrno sa usklad ovalo v štoku, ktorí bol v sypárni. Sypárne bývali postavené za domom a slúžili nielen na ukladanie obilia ale aj na odkladanie vzácnejšieho šatstva a predmetov v uzamykate nej truhlici.

Neskôr sa už mlátilo mlá a kami. Mlá a ku vlastnil a prenajímal v našej obci Ladislav Ondrejka, prípadne ju dotiahli z inej dediny. Mlá a ka pozostávala z vlastnej mlá a ky a motora na pohá anie. Obe zariadenia stáli a presúvali sa na 4 kovových kolesách. Mlá a ku postavili vždy ím bližšie k humnu a nieko ko metrov od nej motor. Problémom bolo prevážanie mlá a ky z dvora do dvora. Jej pomerne úzke kolesá sa nezriedka zabárali hlboko do pôdy a asto nesta il pár, ba ani dva páry koní, aby ju vytiahli, i vtiahli do dvora. Mlátenie trvalo pomerne krátko, málokde (len u nieko kých vä ších gazdov polde), preto prevážanie mlá a ky bolo

pomerne asté. Pred samotným mlátením mlá a ku aj motor museli dôkladne ukotvi proti pohybu. Pohon sa uskuto oval dlhou remenicou širokou približne 10 centimetrov. Mlátenie mlá a kou vyzeralo takto: Chlap, stojaci pri mlá a ke, vyhadzoval vidlami obilné snopy na plošinu mlá a ky, kde ich chytala žena, ktorá snop rozviazala

il vyústením, na ktoré sa upev ovalo vrece. Tam stál chlap, ktorý dozeral a odoberal naplnené vrecia a zakladal prázdne. Slama sa trasadlami dostala na koniec mlá a ky, kde ju odoberali ženy a odnášali do humna. Z mlá a ky vychádzali zvláš aj plevy, ktoré vyžadovali tiež mužskú obsluhu. Samozrejme pri mlátení bolo plno prachu a pliev, ktoré udia pri mlá a ke vdychovali a potom nieko ko dní vykašliavali.

Pri mlátení sme nechýbali ani my, deti. Húfik najmenších stál ne aleko motora a obdivoval jeho „pufkanie“, nádržku chladiacej vody, ktorá mala striešku z kovového sita po ktorom stekala chladiaca voda a dlho izný bežiaci reme i udí, ktorí pri mlá a ke pracovali. V jeden as (po 2. svetovej vojne) nechýbali pri mlátení ani takzvaní komisári, astokrát to boli študenti z vysokých škôl, ktorí dozerali na to aby sa namlátané zrno nezatajovalo, pretože as sa odvádzala štátu.

K letným innostiam patrili aj práce s prípravou krmiva pre dobytok, k omu patrilo kosenie a spracovávanie trávy, ateliny (u nás trojky) a lucerny. V lete sa za ínali aj práce so zberom a spracovávaním anu a konopí. Po ich zbere sa mo ili vo vode na Mo ilách. Pamätám na anové plachty vystreté na lúke za erenami nad Ludrovou. Lúka nebola zelená, ale biela od plachiet natiahnutých na bielenie slne nými lú mi. K zaujímavým povinnostiam v lete bolo aj vynášanie kamennej soli pre dobytok na holiach.

K letu patrili aj zber húb a lesných plodov, chystanie dreva na zimu a iné povinnosti, ale tie sú rovnaké aj dnes. ○

DfzWbU'dc`j`..... ?fYgVU. 'C [UDFY_cdcj z

a podala chlapovi, ktorý stál v priehľbinke za otvorom v ktorom sa rýchlo to il železný ozubený bubon. Chlap obilie vkladal klasmi dopredu do bubna, ktorý vymlátil zrno. Zrno padalo do priestoru ktorý kon-

Jmdb]`hY`_ i ž`nUdb]`gYVU°

; U[_U`?`cWz cj z

Vo ný as a jeho využívanie ovplyv uje náš životný štýl. Vo ný as môže by dobrým základom pre náš rozvoj, naše schopnosti, zru ností, zá uby a vz ahy.

Preto, aj naša farnos sa od 25. - 29.maja 2015 zapojila do celoslovenskej kampane, týžde

s „Vypni telku“ pre deti a dospelých na podporu aktívneho prežívania vo ného asu, ktorú organizuje eRko-HKSD od roku 2001. Po as tohto týžd a sme pre decká pripravili tri dni, kedy trávilí svoj vo ný as od tretej poobedia spolu so svojimi kamarátmi a nie pred telkou doma. V prvý de sme objavo-

vali dobrodružstva Sherlocka Holmesa v Liptovskej Štiavnici, druhý de v Ludrovej sme sa stali pašerákmi, ktorí mali v bezpe í prepašova vzácny drahokam a tretí de v Štiavnike, nás kone ne akalo krásne slne né po asie, a tak nie jedného boleli nohy z to kého behania po ihrisku > Každý z týchto

super veselých dní kon il spoločne, spevom a s modlitbou, na detskej Svätej Omši.

A tak v aka tomuto týžde bez televízie, sme si mohli uvedomi, že každý de má svoju hodnotu a netreba ho premárni. as, ktorý obetujem pre dobro druhých alebo aj pre svoje dobro a rozvoj, stojí za to! ○

BY i jYf]hY b 'cV^Uj' j'Xc`]bY

Jana Kamhalová

Hovorí sa „ istota pol života“ a platí to nielen v dodržiavaní hygienických návykov, ale aj v istote nášho životného prostredia, ktoré si sami vytvárame a bohužia, často sa k nemu správame „maco sky“.

Vedia o tom svoje aj naši Mrav ekovia, školáci základnej školy. Akcia „ istenie dolín“ sa stala peknou, už nieko ko rokov trvajúcou tradíciou. Tento rok to bolo 20. mája. Museli sme znáša vrtochy po asia, ale nakoniec sa nám podarilo po no nej búrke náš zámer uskutočniť. Spolu s lesníkmi z po ovníckeho združenia Salatín sme vyrazili vyzbrojení igelitovými vrecami

mi do Zemianskej a Komorníckej doliny. Usilovne do nich zbierali všetko, čo nepatrí do prírody a čo si tam „zabudli“ návštevníci na výletoch do prírody.

Okrem zbierania odpadkov sme mali ešte asie vidieť salamandru škvrnitú, modrých slimákov, veľa kvitnúcich kvetov a rastlín. Naši žiaci si aj týmto spôsobom obohatia teoretické poznatky z prírodovedy. Obohatením bolo aj rozprávanie a zážitky po ovníkov.

Podarilo sa nám nazbierať nieko ko vriec odpadkov a dokonca sme objavili aj starý televízor. Žeby ho chcel niekto venovať veвери kám? Ktovie! Už naši malí vediaci,

že toto do prírody skutočne nepatrí!

Po dobre vykonanej práci sme sa posilnili špekáčkami, ktoré nám pripravili naši milí lesníci. Bojovného ducha si mohli vyskúšať pri strieaní z luku, i vzduchovky. Najlepší strelci boli odmenení peknými cenami.

Po akovaní patrí všetkým, ktorí akoukoľvek formou prispeli k tejto vydarenej akcii. Snažíme sa u detí rozvíjať vzájomnú spoluprácu, zodpovednosť za svoje konanie, ale predovšetkým lásku k prírode, rodnému kraju a životnému prostrediu, ktoré si musíme chrániť, lebo aj my sme jeho súčasťou. **○**

>UýhYf] _m' a U^• 'hU`Ybh

A]WUY`U?U U`U_cj z`

Pribúdajúce slnečné lúče rozžiarili prácu aj v Školskom klube detí Jašteri ka. Prijemnépo asie nám umožní vykonať rôznorodé aktivity na školskom dvore. Zameriavame sa nielen na rozvíjanie pohybových schopností detí, ale aj na ich talent, tvorivosť a fantáziu.

Koncom marca sme v našom školskom klube usporiadali akciu pod názvom „Jašteri ky majú talent.“ Do súťaže sa mohli prihlásiť všetky deti navštevujúce školský klub. A prihlásilo sa ich naozaj veľa. Hlavnou myšlienkou spomínanej udalosti bolo prezentovať svoj talent v akejkoľvek oblasti – literárnej, tanečnej, športovej, speváckej alebo hereckej. Deti sa na svoje vystúpenie zodpovedne pripravili a musím zdôrazniť, že predviedli naozaj ukázkové vystúpenia. Chlapci nám ukázali svoje triky s loptou, dievčatá zase cvičenie s rôznymi akrobatickými prvkami a rozprávali sa aj vtipy. Dievčatá zo 4.A výborne stvárnilu Cuku a Luky známe z televízneho programu Kredenc. V priebehu talentovej súťaže sa ostatné deti, ktoré neúinkovali, mohli zapojiť do krátkych aktivít pripravených vychovávateľkami. Na záver vystúpili chlapci a dievčatá so svojimi párovými tancami. Prítomná porota, zložená z pani riaditeľky a pani učiteľky, slovnou ohodnotila jednotlivé vystúpenia a všetkým úinkujúcim boli odmenení cenami z tomboly. Verím, že viaceré talentové vystúpenia starších detí sú inšpiráciou a motiváciou najmä pre tých najmenších.

Na ich úinkovanie sa tešíme najviac.

V apríli sme využili pár pekných slnečných dní a zorganizovali bežeckú olympiádu. Zmyslom celej olympiády bolo predovšetkým spojenie zábavy a radosti z pohybu na čerstvom vzduchu. Behalo sa rôznymi

výtvarnú techniku kreslenia uhlíkom. Kamaráti sa navzájom kreslili a v závere si najlepšie práce vyhodnotili. V školskom klube sme sa venovali aj príprave vystúpenia ku Dňu matiek. Deti z viacerých ročníkov poctivo trénovali zumbu niekoľko dní.

Foto z archívu školy

spôsobmi, jednotlivou alebo v pároch. Najväčší záujem deti prejavili o disciplínu skákanie vo vreci. Vyšantili sa však aj pri trojnohom behu. Keďže bežali vo dvojiciach, museli si navzájom pomáhať a spolupracovať. Rýchlosť jednotlivcov a súťažných tímov sme preverili v štafetovom behu. Malí športovci sa snažili podať o najlepšie výkony. Nezabúdame ani na rozvíjanie umeleckých zručností detí. Prostredníctvom aktivity „Portrét kamaráta“ si deti osvojili

Spojili sme tanec, cvičenie a zábavu do jedného celku. Výsledkom nášho spoločného úsilia bolo pekné tanečné vystúpenie.

Náš školský klub nie je len pokračovaním

výchovno – vzdelávacej inštitúcie v škole. Rozhodne by nemal byť vnímaný ako sociálna služba stráženia detí. Zabezpečíme predovšetkým striedanie oddychu, rekreácie a prípravy na vyučovanie. Svojou inštitúciou sa snažíme rozvíjať u detí schopnosti nevyhnutné pre život v spoločnosti a realizovaním rôznych aktivít výchovy v sebe mimo vyučovania ich vybavíme potrebnými vedomosťami a zručnosťami. **○**

Dc'WYbm'ý']'Uÿ'Xc'6fUh]g`Ujm

Jana Kohútová

Naše žiačky **Viktória Kohútová** a **Veronika Šefránková** zo 4.A triedy boli úspešné v súťaži kreslených plagátov "Blysní sa vodným dielom" organizovanej štátnym podnikom Vodohospodárska výstavba, š.p. a Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky. Témou súťaže bola ochrana vody a Zeme. V konkurencii 39 škôl a 232 výtvarných prác obsadila Viktória 1. miesto, pre školu tak získala interaktívnu tabuľu a pre seba tablet. Veronika sa umiestnila na 2. mieste a získala knižnú cenu a reklamné predmety. Ceny si osobne prevzali na vernisáži výstavy v priestoroch **Ministerstva životného prostredia SR v Bratislave**. Obidve dievčatá sa môžu ešte zúčastniť výletnej plavby loďou po Dunaji na vodnom diele Gabčíkovo počas Dňa Dunaja 20.6.2015.

○ Foto z archívu školy

>c`m'D\cb]Wg' iÿ'U^'bU'bUýY^'ý_c`Y

Zuzana Chlustová

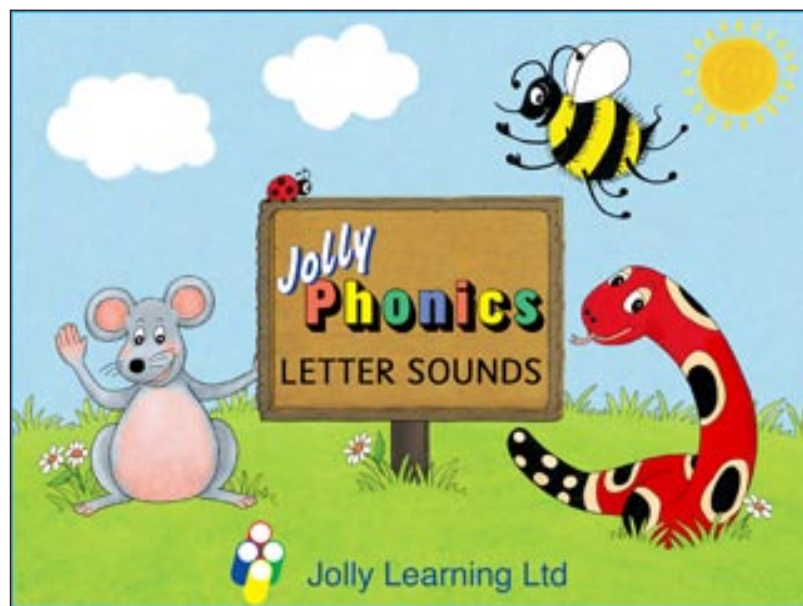
Aj keď je učenie anglického jazyka na prvom stupni základných škôl povinné až od tretieho ročníka. Mnohé školy, a aj tá naša, začínajú s výučbou jednej hodiny týždenne už v prvom a druhom ročníku. Je niekoľko metód, ktorými sa učí cudzí jazyk. Ktorá je však tá najlepšia? My sa snažíme ís

zyka **Jolly Phonics** je multi-zmyslový, aktívny program s bohatými skúsenosťami z celého sveta, navrhnutý špeciálne pre malé deti do 5 rokov. Práve vďaka Jolly Phonics sa dnes deti vo vyše 100 krajinách sveta učia anglický jazyk a vedú po anglicky čítať a písať. U nás sa touto metódou učia už prváci. Hravým spôsobom prostredníctvom zapájania viacerých zmyslov, používania symbolov a pohybových aktivít si budú postupne osvojovať fonetické pravidlá a výnimky. Jolly Phonics posky-

ka. Proces je možné zhrnúť do piatich základných krokov:

1. **Učíme sa zvuky anglického jazyka.** Deti sa učia nielen zvuky anglickej abecedy (26 znakov), ale všetky zvuky, ktoré angličtina má, t.j. 42 zvukov, ako aj to, ako sa tieto zvuky píšú.
2. **Formujeme písmenká.** Prostredníctvom rôznych metód, stimulujúcich rôzne zmysly sa deti učia ako formovať a písať písmenká.
3. **Spájanie.** Deti sa učia zvuky spájať a tým čítať a písať slová.
4. **Rozoznávame zvuky v slovách.** Deti sa učia po jednotlivé zvuky v slovách, čím dávajú vynikajúci základ pre zvládnutie hláskovania.
5. **Nezbedné slovíčka.** Nezbedné slovíčka majú výslovnosť vymykajúcu sa pravidlám a deti sa učia ich výslovnosť učia zvlásť.

Škola má už k dispozícii aj množstvo materiálov, ktoré budú pod tejto metodiky patria a vizuálne i hudoobne ju podporujú. Uvidíme, ako sa nám bude dariť. Verím, že táto nová metóda našim žiakom učenie sa anglického jazyka učia ľahšie a bude pre nich zábavou.

s dobrou hrou a také spôsoby učenia, ktoré sú efektívne a zároveň blízke žiakom.

Metodika učenia sa anglického ja-

zyka je postavená na princípe syntézy zvukov anglického jazy-

?f•ÿ_c jf'Hc'j'Hc

Jana Kamhalová

Názov „môjho“ krúžku som si poži ala od ve kého TO i TO, ktorý práve držíte v ruke. Pre o? Po as celého školského roku sme totiž robili to i to. Venovali sa rozprávkam, ru ným prácam – vyrábali sme dar eky pre blízkych, návštevy knižnice, ale najviac asu sme trávili v prírode, sánkovali sa, i zbierali lie ivé bylinky.

Na predposlednom stretnutí sme sa vybrali na turistickú vychádzku do Slia ov. Mnohí cestu mnohokrát absolvovali auttom, ale v piatok 29. mája si vyskúšali trasu po vlastných. Slnko kone ne vykuklo a cesta nám ve mi rýchlo ubehla. Zvládli sme ju za 45 minút. Aj prváci. V miestnom obchode sme sa posilnili nanukmi a zahryznutím nie oho sladkého, pošantili v parku a už bol as zbera sa na spiato nú cestu. Nikto sa nes ažoval, že ho bolia nôžky a ja verím, že táto vychádzka sa de om pá ila, priniesla im nové zážitky, ktoré sa cestou auttom zaži nedajú a všetci sme aktívnym pohybom urobili nie o málo pre svoje zdravie.

Foto z archívu školy

Foto z archívu školy

ì gdYW\ 'bUýY^' df jz _m

Zuzana Chlustová

Vodárenská spoločnosť Ružomberok, a.s. v spolupráci so Slovenským vodohospodárskym podnikom, š.p. a MONDI SCP, a.s., vyhlásila pri príležitosti svetového dňa vody, ktorý si každoročne pripomíname 22. marca výtvarnú súťaž pre žiakov základných škôl v okrese Ružomberok na tému: „Voda a udržateľný rozvoj – chráňte vodu pred znečistením“. Cieľom bolo pripomenúť celosvetový význam vody pre zachovanie životného prostredia a pre rozvoj ľudskej spoločnosti. Do tejto súťaže sa zapojili aj žiaci našej školy. Oplatilo sa. Druhé miesto v 1. kategórii (žiaci 1. stupňa a ZŠ) získala výtvarná práca, ktorej autorkou je prváčka **Linda Hatalová**. Cenu si bola

prevziať osobne 23.3.2015 v Kongresovom centre Gino Paradise Bešeňová, kde sa konalo spoločenské stretnutie pri príležitosti osláv Svetového dňa vody 2015. V závere tohto stretnutia bola výtvarná súťaž vyhodnotená, víťazi odmenení a celá akcia bola zakončená slávnostným obedom. Linda si domov odniesla hodnotné ceny v hodnote 50 € a pre našu školu získala 150 €. Ďakujeme a gratulujeme!

Téme vody sa venovali aj naši žiaci počas projektového týždňa, ktorý sme mali od 23. 3. do 27. 3. 2015. Každá trieda na záver týždňa prispela svojím spoločným výstupom – projektom k vytvoreniu peknej nástenky.

CX'HUh]Yf'_'8 i bU^ i

Katarína Pastuchová

„Od Tatier k Dunaju so sklerózou multiplex na bicykli“ – práve tak sa volá projekt, ktorý sa koná pod záštitou ministra zdravotníctva Slovenskej republiky MUDr. Viliama Šišáka, a predsedu výboru NR SR pre zdravotníctvo MUDr. Richarda Rašiho.

Napriek nevyhľadnanej chorobe naši postihnutí spoluobčania pokorili v uplynulých dňoch trasu dlhú 330 km. Ich cesta začala 18. mája 2015 na Štrbskom Plese vo Vysokých Tatrách a za 6 dní na sedlách bicyklov navštívili 7 slovenských miest. (Pozn. medzi mestami bol aj Ružomberok) Prekonávanie cesty a hlavne samých seba vyvrcholilo 24. mája, keď peloton dorazil do hlavného mesta. Na tomto mieste sa uskutočnil najväčší **Krok so sklerózou multiplex – Deň nádeje**. Konal sa symbolicky práve pár dní pred Svetovým dňom

sklerózy multiplex, ktorý sa uskutočnil 27. mája.

Skleróza multiplex je ochorenie, ktoré má veľa podob, ale pritom žiaden predvídateľný vývoj. Ide o chronické zápalové ochorenie centrálného nervového systému. Napáda mozog, miechu a zrakové nervy. Príčinou vzniku sklerózy multiplex nie sú známe. Nedá sa vyliečiť, ale dá sa úspešne potlačiť, najmä ak sa včas diagnostikuje.

Účinnosť [čes]i^A}a^c^E^E

CX'HUh]Yf' _'8 i bU^ i ''

Ú[\tæ [çæ]ã^Á: [Á•c:ÉÁJ

Nie je nákazlivá. Vä šina udí s touto chorobou sa zaobíde bez invalidného vozíka a môže vies normálny život.

Skleróza multiplex je autoimúnne ochorenie. To znamená, že nervový systém je napadnutý vlastným imunitným systémom. Doteraz sa napriek rozsiahlym výskumom nepodarilo zistiť, prečo sa imunitný systém za ne takto správa a považuje vlastné bunky za votrelca. Vypuknutie choroby pravdepodobne zapríči uje kombinácia viacerých faktorov – od vírusového útoku a genetických dispozícií, cez vek, rasu a pohlavie, až po podnebie, zemepisnú šírku a sociálno-ekonomické postavenie.

A o bolo cie om tohto projektu?

- Zvidíte ni málo poznané
- Zmobilizova nových pacientov

- Prebra pacientov z letargie, odkáza im, že nie sú sami, nech nie sú sami
- Pomôc všetkým, ktorým sclerosis multiplex vstúpila
- **Podá pomocnú ruku, ukáza nádej...**
- Zvýši verejné povedomie o skleróze multiplex
- Zníži diskrimináciu a stig-

Foto z archívu školy

- do života
- Šíri osvetu, ktorá vedie k v asnej diagnostike
- **Podeli sa s osobnými skúsenosami s touto chorobou a jej liebou**
- matizáciu pacientov so SM
- s cie om zabezpečenia kvalifikovanej a komplexnej starostlivosti o pacientov so SM
- Zabezpečí komplexný a plne informovaný prístup k liebe

- Informovanos, tolerantnos a empatiu od spoločnosti
- Dokáza, že všetko dokážeme, keď chceme
- **Ukáza, že nemožné je možné**

A o mala naša škola spoločné s týmto projektom?

Aj žiaci našej školy mali možnosť podporiť všetkých postihnutých pacientov tým najkrajším a najprostejším spôsobom – svojou detskou kresbou na danú tému. Deti pochopili význam pomoci a podpory, a aspoň malou kvapkou radosti v detskej kresbi chcú povzbudiť týchto spoluobčanov na neľahkej ceste životom.

A keďže tento projekt v mesiaci Ružomberok bol spojený aj s oceňovaním najkrajších kresieb verejnosti, tak je nutné sa pochváliť pekným umiestnením najmä našich štvrtákov – Sofie Králikovej a Reného Mlynaríka. ○

Jmh jcf]]'g a Y'g] 'g_U`b] _i'g'Vm`]b_Ua]

Renáta Cagalincová

Rastliny sprevádzajú lovka od kolisky po hrob. Takmer každodenne sa dostávajú v najrozličnejších podobách na náš stôl ako potraviny, mnohé slúžia na technické

ciele a po etná je skupina rastlín označovaná ako liečivé. Na liečivé rastliny sa ešte nedávno hľadalo dosť pochybovane, nedôverivo. Ich zber a používanie mnohí pokladali za výlučnú záležitosť

starých materí i zelinárov. Pritom fytotherapia – liečba rastlinami – má pôvod v dávnomeku. Záujem o bylinky ako prírodné liečivá má u nás hlboké korene, vychádza zo živej tradície a je opodstatnený aj z moderných hľadísk. Ich zber sa pre mnohých stal užitočnou a aktívnou formou odpočinku. Podľa starej múdrosti bylinky dávajú zdravie až dva razy – keď na ne chodíme a potom, keď ich užívame.

My sme sa v našej škole rozhodli podnecovať u detí už ačtilú záľubu, odhaľovať tajomstvá

zberu a sušenia bylín, spoznáva overené recepty čajov a liečivých nápojov, ktoré pomáhajú udržiavať zdravie a liečenie.

Tak vznikla z financií projektu skalnička s bylinkami. Je pred školou a bude slúžiť nielen pri spoznávaní liečivých bylín, ale aj v školskej kuchyni a na osvieženie nápojov pre žiakov. Sú v nej vysadené: mäta, šalvia, materina dúška, tymián, stévia, oregáno, yzop, levanduľa, rozmarín. Sú aspoň sú aj skalničky.

V areáli školy bol tiež vysadený rýchlorastúci živý plot a tuje. Zásme si trochu skrásliť prostredie, v ktorom trávieme veľa chvíľ!

Foto z archívu školy

7m`]gh]_U'U'hf]' a U`f'd]j_z

?UHf#bU?U U_cj z`

Letné dni dokorán otvorili svoje brány a všetkých lákajú vojs do magických týždňov oddychu, výletov, dovolení a prázdnin. A vojs možno všelijako – lietadlom, vlakom, autobusom, autom, na bicykli, aj pešo...záleží len od hrúbky pe aženky >. Spôsob, ktorý zabezpečí, že sa naše úspory príliš nezmenšia, je určite cyklistika. Naštartovať vlastný pohon a hor'sa spoznáva nepoznané. Netreba však pri tom zabudnúť, že aj cyklista je úastníkom cestnej premávky a musí preto dodržiavať nieko zo základných zásad. Pripomeťme si teda, na čo všetko neslobodno zabudnúť pred tým, ako sa rozhodneme pre výlet na bicykli.

Cyklista je vodičom nemotorového vozidla a preto pre jazdu na bicykli platia ustanovenia zákona o cestnej premávke. V prvom rade je potrebné ujasniť si, keď sa vlastne cyklista môže pohybovať. Cyklista má prioritne používať cestu pre cyklistov, pokiaľ je na ceste vyhradený cyklistický pruh, je v ňom povinný jazdiť. Ak taký pruh nie je, cyklista jazdí pri pravom okraji vozovky. Nie je povolené

vchádzať na chodník, je to porušením pravidiel cestnej premávky. Samozrejmosťou je, že cyklisti nesmú jazdiť po diaľnici.

Nesmieme zabudnúť na používanie cyklistickej prilby. Zákon určuje povinnosť mať ochrannú prilbu len pri jazde mimo obce, no ako tvrdia odborníci, v záujme vlastnej bezpečnosti je lepšie mať ju na hlave stále, tak ako deti do 15 rokov, ktoré zo zákona musia nosiť prilbu pri jazde na bicykli za každých okolností.

Dôležitým momentom je aj používanie reflexných prvkov. Tieto sú pre cyklistov povinné len za zníženej viditeľnosti, avšak odborníci opätovne upozorujú, že je bezpečnejšie by označenie reflexným prvkom aj za bieleho dňa.

Aspoň v stružnici chceme spomenúť niektoré prvky povinnej výbavy bicykla, pokiaľ na ňom jazdíte po ceste: dve funkčné brzdy, upchaté konce rúrok riadidiel, zadné červené a predné biele odrazové sklo, ktoré môžu byť nahradené odrazovými materiálmi na obuvi alebo oblečení jazdca, oranžové sklika na pedáloch.

Aj keď je na verejnosti pomerne

známe, že aj pre cyklistov sa na Slovensku uplatňuje princíp nulovej tolerancie alkoholu, nejeď si pivo, „...ááá! o!“ a neodolá dobre orosenému pivu. Tu si však treba uvedomiť, že cyklista vlastne riadi dvojkolesové vozidlo a platia na neho presne rovnaké pravidlá ako na šoférov aut. Je potrebné sledovať si odbúrание alkoholu v krvi pod a svojich vlastných daností a neriskovať tak zbytočne pri prípadnej nehode.

V súvislosti s alkoholom u cyklistov je nesporné zaujímavý najnovší návrh niektorých poslancov, ktorí navrhujú toleranciu 0,5 promile alkoholu u tých cyklistov, ktorí budú jazdiť po cestiach vyhradenej pre cyklistov a po vyznačených cyklotrasách. Išlo by vraj približne o tri malé 10° pivá. Celkom ma zaujal jeden z dôvodov tohto návrhu – dôjde tak vraj k zvýšeniu atraktívnosti a popularity cyklistiky a potenciálne sa dočiel aj nárast a vybudovanie ďalších cyklotrás, kde by si cyklisti mohli uplatňovať túto výnimku... ajh, akú neuskutočnú majú na Slovensku tri malé 10° pivká... >

?cbU`gU`="":Ufg_`XY`fcX]bm`

Zuzana Zarevúcka

Do 31. mája 2015 sa v Ludrovej uskutočnil druhý ročník farského dňa a rodiny. Začalo sa ráno svätou omšou v Ludrovej a potom sa pokračovalo na futbalovom ihrisku taktiež v Ludrovej. Celú nedeľu nás sprevádzalo nádherné slnečné poobedie, a tak sa tešíme z veľkej úspešnosti. Druhý ročník rovnako ako ten prvý

: chc. N'NUFYj • WU

bol

hlavne o tom, aby sme sa ako farnosť spolu stretli, porozprávali, zabavili, zasúžili si a teda strávili spolu príjemný čas. Od rána sa varil guláš a grilovalo mäsko. Deti, ale aj rodičia si pri vstupe do

areálu ihriska urobili odtlačok svojej ruky na pripravenú plachtu a tak sme si vytvorili pamätný obraz farskej rodiny. Počas dňa bol pripravený bohatý program: maľovanie na tvár, tance, súťaž v spievaní, rôzne hry a divadelná scénka o Sv. Petrovi nacvičená deťmi z Ludrovej. Do súťaže a hier sa zapájali rodičia spolu s deťmi. Pre najmenšie deti bol pripravený detský kútik, aby si mohli rodičia v pokoji vypíť kávu a nemuseli sa strachovať o deti. O príjemnú

atmosféru sa okrem poobedia postarala aj hudba a rovnako spievanie ľudových piesní v sprievode harmoniky. Veríme, že každým rokom nás budeme pribúdať viac a viac. Rovnako sa chceme všetkým zúčastneným a nápomocným veľmi poďakovať a kto nebol, môže prísť!

Tešíme sa na Vás a na ďalšie akcie!

Vaši animátori >.

: chc. N'NUFYj • WU

JYgY` ^Y`y]jch`X`W\cXWc j`

Mária Hrabušová

Sú pekné slnečné dni, a tak lenovia ZO Jednoty dôchodcov v našej obci po dohode so starostom uskutočnili dňa 1. júna 2015 brigádu pri altánku v doline. Zasadili sme stromky zo spodnej strany tak, aby sa za niekoľko rokov vytvoril z nich živý plot, ktorý bude zachytávať vietor, prúdiaci hore dolinou a spôsobuje prievan v altánku.

Stromky sú ešte malé, a preto prosíme našich občanov, ktorí budú robiť posezenia v altánku, aby boli opatrní a zbytočne ich neznehodnotili, a tak stromky po určení budú späť nami plánovaný údel.

Sadenie stromkov sme previedli v pondelok a hneď na konci týždňa a v sobotu 6. júna 2015 sme absolvovali fantastický autobusový zájazd do Banskej Štiavnice. Navštívili sme aj kaštieľ vo Svätom Antone.

Banská Štiavnica je nazývaná aj „strieborné mesto“, pretože niekedy bola pokladnicou Európy, centrom technického pokroku aj vzdelania.

V roku 1993 bola v kolumbijskej Cartagene zapísaná do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO.

Mestom nás sprevádzala sprievodkyňa z Informačného centra, ktorá nám svojím odborným a zaujímavým výkladom nám priblížila históriu mesta, navštívili sme tri kostoly, vi-

deli sme Starý zámok, Nový zámok, Kalváriu, Klopa ku. Za starých čias zvolávali baníkov do práce klopaním na drevenú dosku. V Klopačke opatrovali banícku pokladnicu na podporu chorých, vdov a sirot, ale aj väzní rebelujúcich baníkov. Dnešná Klopačka je obľúbeným miestom priateľských stretnutí.

ale sme sa prešli krásnou botanicou záhradou. Mohli sme sa oprieť o mohutný kmeň niektorého zo sekvojov alebo cédra a na er-

po ovnickeho múzea.

A to ešte nebolo všetko!

Cestou domov sme odbočili do Španej doliny. Po asi 10 minútach sme sa obohatili o krásny kultúrny a spoločenský zážitok sme sa vo večerných hodinách vrátili domov.

V autobuse prebiehala veselá nálada. Nechýbali vtipy ani spev, ktorým nás sprevádzal Jožko Benč o ml. hrou na harmonike.

Mnohí účastníci zájazdu sa vyjadrili: „Už teraz sa tešíme na ďalší zájazd“.

Na záver chcem pripomenúť, že sme boli zaskočení malým záujmom našich občanov o tento zájazd. Výbor ZO JDS plánuje aj v budúcnosti organizovať už autobusové alebo vlakové výlety nielen pre svojich členov, ale aj pre ostatných občanov obce, aby sme spoznávali krásy našej krajiny. Na tieto zájazdy prispievame účasťou z dotácie nášho obecného úradu, a tak cena zájazdu, ktorú platia účastníci, nie je

vysoká.

Aby autobus bol ako-tak naplnený, oslovili sme priateľov z iných organizácií, ktorým sa na zájazde veľmi páčilo a pripomenuli, že aj v budúcnosti v prípade voľných miest sa podobného zájazdu radi zúčastnia.

Výbor našej ZO JDS však dúfa, že pri organizovaní podobných akcií v budúcnosti už nebude potrebné pozývať ľudí z nášho okolia, ale autobus obsadia občania našej obce.

Žili mimo rodnej obce - MVDr. Mikuláš Kaljak

V našom časopise 3/2012 sme uverejnili článok s informáciami o rodákoch, ktorí počas svojho života pôsobili mimo našej obce. Jedným z týchto spoluobčanov, na ktorého sa v článku „pozabudlo“, je aj Mikuláš Kaljak. Jeho manželka Eva so synmi Mikulášom a Vladimírom, nám o ňom poskytl niekoľko údajov:

- Narodil sa 20. júla 1934 v Liptovskej Štiavnici pri Ružomberku, kde prežil šťastné detstvo, obklopený širokou a rozvetvenou rodinou a v kruhu priateľov.
- Ako mladý odišiel študovať na strednú školu do Dolného Kubína, kde sa stretol aj so svojou budúcou man-

želkou Evou.

- Po maturite v roku 1955 pokračoval v štúdiu na Vysokej škole poľnohospodárskej na Fakulte veterinárnej medicíny v Košiciach, na ktorej aj úspešne promoval ako doktor veterinárnej medicíny v roku 1961.
- Ešte pred ukončením vysokoškolských štúdií, v roku 1960, sa zosobášil s manželkou Evou. Prežili spolu takmer 52 rokov a vychovali dvoch synov, Mikuláša a Vladimíra, ktorým ako otec bol ochotný obetovať všetko, čo sa v tej dobe dalo.
- Povolaniu veterinárneho lekára sa oddane venoval celý život, a to najskôr ako pedagogický pracovník vo funkcii odborného veterinárneho asistenta na Fakulte

veterinárnej medicíny v Košiciach až do roku 1969.

- Od začiatku sedemdesiatych rokov pracoval ako praktický obvodný veterinárny lekár Okresného veterinárneho zariadenia v Trenčíne v obvode od Kostolnej až po Štvrtok nad Váhom. Neskôr ako krajský veterinárny lekár Štátnej veterinárnej správy v Bratislave.
- V rokoch 1981 až 1988 žil a pôsobil ako praktický veterinárny expert v Alžírsku.
- Od roku 1988 až do odchodu do dôchodku v roku 1995 opäť pracoval ako praktický veterinárny lekár v okrese Topoľany.
- Vyčerpaný chorobou poslednýkrát vydýchol v Univerzitnej nemocnici v Trenčíne dňa 30.3.2012

BUÝ] a 'Z i hVU`]ghc a 'gU'cd} 'XUf‡

Dušan Dírer

Futbal má v našej obci svoje neodmysliteľné miesto a o jeho existencii vedia udiť aj za hranicami nášho regiónu. O dianie okolo „štiavnického futbalu“ sme však na stránkach nášho časopisu písali pomerne dávno – pred dva a pol rokmi. Preto som opäť oslovil **Ing. Pavla Hlavá a**, člena výboru TJ Družstevník a položil som mu niekoľko otázok:

o dôležité sa udialo na pôde „štiavnického futbalu“ v nedávnej minulosti?

Od posledného ročníka sa toho udialo veľa, napríklad z dôvodu zmien súťažného poriadku SFZ sme v ročníku 2013/2014 vypadli z 3. ligy do 4. ligy Sever. Aj keď sme v 3. lige obsadili 12. miesto. Dobré, stalo sa to, a musíme sa vrátiť tam, kde patríme, a to späť do 3. ligy. Tomuto cieľu sme podriadili všetko potrebné, aby návrat bol okamžitý.

Vytvorili sme podmienky, posilnili káder o skúsených hráčov (Latiak, Labaška, Bezák, Mihálik ...) a pripravili sme sa na ročník 2014/2015.

Končí sezóna 2014/2015. O čom sa podarilo v cieľovom našom mužstve dosiahnuť?

Tak musím konštatovať, že sa nám podarilo všetko, o čom sme si predšavzali! A mužstvo postúpilo späť do 3. ligy, tam kde sme boli posledných 8 rokov s výnimkou ročníka 2014/2015. Táto súťaž je pre nás známa a nie je pre nás novou výzvou, ale pokračovaním v tradícii pôsobenia klubu v 3. lige.

Gratulujeme k postupu. Ako teraz alej?

Samozrejme sme postup poriadne oslávili, a ešte stále sa z postupu veľa tešíme! Chlapci (naši futbalisti ...) si zaslúžia veľa poďakovanie od nás funkcionárov, že splnili naše postupové ciele. Ešte raz gratulujeme! Ako alej? Pripravíme sa zodpovedne na 3. ligu, a už nikdy viac neokúsiť zlý pocit vypadnutia!!! **Ešte sa**

musím zmeniť, že mužstvo bolo za postup odmenené 7 dňovým zájazdom k moru do Chorvátska. Myslím si, že toto naše gesto jasne zdôrazňuje, ako sme chalanom v posledný za postup, ktorý pre našu dedinku vykopal!

Ako možno charakterizovať súčasný káder?

Súčasný káder? Káder na 3. ligu je momentálne pre nás veľkým otáznikom. Je veľa mladých hráčov (Latiak, Labaška, Mahút, Bezák, Baran ...), aby sme v 3.

klube fungoval ako v ročníku 2010/2015, tak sa o budúcnosť futbalu (mužstvo dospelých ...) nebojím!

Ako vidíte budúcnosť našej mládeže vo futbale?

Fungovanie mládeže (dorast, žiaci ...) v našom klube pre ročník 2015/2016 je veľkým otáznikom!!! Chlapci (s výnimkami) nemajú záujem o futbal! Na ihrisko musí nastúpiť minimálne **11 hráčov**, o čom bolo veľa krát veľkým problémom. Naša mládež (aj rodičia)

musia mať záujem o futbal, inak to nemá význam. Ak nám (funkcionári TJ) bude niekto vybitá, že mládežnícky futbal v Liptovskej Štiavici skončil, tak je na nesprávnej adrese! Klub vytvoril mládeži vynikajúce podmienky, ale záujem je aj tak veľmi biedny. **Asi sa všetci spamätáme (mládež, rodičia) keď už sa v Liptovskej Štiavici mládežnícky futbal hrať nebude!!!**

Má výbor TJ Družstevník nejaký aktuálny odkaz pre našich spoluobčanov?

Chcem poprosiť rodičov, aby **maximálne podporili** svoje deti k láske futbalu (a športu ...), vytvorili im podmienky pre ich budúci športový rozvoj.

akujem za rozhovor.

○

5'a i g j c 'H> @|dncj g_z 'bh|Uj b]W! 'fc b_ &\$\$% {#&\$\$%`

: chc. '8" 8#fYf

lige hrali o predné miesta v tabuľke. Veľa mladých hráčov (R.Šiška, Svetlák, M.Šiška, Hlavá, Kendera ...), ktorí boli veľkým prínosom pre náš klub v tomto ročníku. Na záver, urobíme všetko pre to, aby sme káder udržali pokope a ešte posilnili minimálne o 2 až 3 hráčov. Ak to bude v našom

: chc. '8" 8#fYf

8Yh]`d i hc jU`]'Xc'@Yjc Y'

Zuzana Zarevúcka

Každoro ne, spravidla dru-
hú májovú sobotu, sa uskuto-
uje misijná pú detí na dvoch
miestach - v Rajeckej Lesnej a
v Levo i. Naším každoro ným
zvykom býva, že spoločne pu-
tujeme na Mariánsku horu do
Levo e. V sobotu 9. mája 2015
sme ráno nasadli do autobusu
spolu s Ludrovou, Štiavni kou
a iasto ne aj Ružomberkom
a za ala sa cesta za spoloč-
stvom. Cie om každej misijnej
púte detí je nielen po akovanie
malým, i ve kým koledníkom
pri ohlasovaní Dobrej noviny,
ale aj pomoc u om v núdzi
prostredníctvom obetných dar-
rov, ktoré všetci priniesú. Tento
rok to bol zemiak.

Po vystúpení z autobusu do-

stali všetci k ú enku na pa-
miatku a za ali sme putova .
Vzh adom na to, že je to pú
detí, cesta na horu bola spestre-
ná rôznymi aktivitami na stano-

vištiach. Deti sa zabavili, nie o
nové nau ili alebo predviedli,
o všetko už majú v pamäti.

K dispozícii mali aj farebné
kriedy a po as putovania mohli
písa a kresli po chodníku. Po
príchode na samotný vrchol
hory nastal as na ob erstvenie

a na erpanie nových síl na al-
šie spoločno-zábavné aktivity,
medzi ktoré patrili hlavne hry,

tance a workshopy. Na hore bola
možnosť prezrie si Baziliku,
putova k studni ke a nakupo-
va v stánkoch. Vyvrcholeným
celého programu bola spoločná
sv. omša, ktorú celebroval po-
mocný biskup spišskej diecézy
Andrej Imrich. Prostredníct-
vom podobenstva o márnot-
ratnom synovi povzbudil deti
k o isteniu srdca a ku konaniu
dobra. S dobrými pocitmi a no-
vými zážitkami sme sa pobalili,
rozlú ili a odišli domov.

Celkovo sa zúčastnilo približne
3 500 detí a animátorov z far-
ností, kde funguje eRko, ale i
alších farských spoločností,
ktoré sa zapájajú do Dobrej no-
viny. Atmosféru Vám priblíži-
me prostredníctvom fotiek

Foto: Z. Zarevúcka, B. Bebjaková,

Riešenie osemsmernky z ísla 1/2015:

Tajni ka: Zo všetkých tvorov len lovek pije - hoci nemá smäd, je - hoci nie je hladný, a hovorí - hoci nemá o poveda .

Výhercovia: 5 € získavajú: Ing. Petra Mihoková - Liptovská Štiavnica, Martin Omasta - Liptovská Štiavnica.

Výhru si môžu vyzdvihnú na Obecnom úrade.

ŠTIAVNICKÉ TO I TO

Evidované na MK SR pod ev . EV 3111/09 (ISSN 1338-9343)

Šéfredaktor a DTP: RNDr. Dušan Dírer. Redak ná rada: Mgr. Katarína Ka lková, Dušan Lauko.

Vydáva obec Liptovská Štiavnica jeden krát štv ro ne. Adresa: Obecný úrad Liptovská Štiavnica, Hlavná 39/53, I O 00 315 427,

web: <http://toito.liptovskastiavnica.sk>

Akéko vek rozmnožovanie textu, fotogra í, gra ky vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavate a.

Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu a uverejnenie lánkov. Uzáverka príspevkov nasledujúceho ísla: 13. 9. 2015.